

VÄRLDSKULTURMUSEERNA
THE NATIONAL MUSEUMS OF WORLD CULTURE

POLITIK OCH SAMHÄLLE I ROMARRIKET

LÄRARHANDLEDNING TILL TEMATIK I DEN
DIGITALA LÄRPLATTFORMEN *ANTIKEN*

Grundskola åk 7-9, gymnasieskola och vuxenstuderande i ämnena
Historia, SO, Religion, Svenska och Bild

Introduktion

Den digitala lärplattformen *Antiken* erbjuder ett stort utbud av kunskaps- och lärmaterial om antikens Grekland och Romarriket främst inom ramen för skolämnet Historia i grundskolans årskurs 7-9, samt gymnasieskolan och vuxenutbildning. Anpassade kopplingar kan även göras till ämnena Svenska, Bild och Religion/ Religionskunskap utifrån teman om litteratur, dramatik, konst, religion och mytologi. Lärplattformens innehåll kan levandegöra läroplansanknuten tematik, skapa engagemang och en bas för samtal, och därigenom ligga till grund för ett starkt lärande (se Läroplanskopplingar Romarriket Online). Inom kulturområdena Grekland och Rom lyfts olika teman fram - *Politik & Samhälle, Liv & Död, Religion & Mytologi, Krig & Konflikter, Vetenskap & Språk, Handel & Ekonomi, Litteratur & Dramatik, Konst & Arkitektur, samt Idrott*. Inom dessa teman finns ett stort utbud av underteman. Hur olika drag och aspekter av de historiska kulturerna lever kvar inom vårt eget samhälle och vår egen samtid finns alltid med som ett givet undertema.

Plattformens innehåll utgår från de senaste forskningsrönen och diskussionerna inom de arkeologiska och historietvetenskapliga studierna. Källmaterialet utgörs av Medelhavsmuseets föremålssamling, arkeologiska miljöer och byggnadsmonument, skriftliga förstahandskällor, forskningslitteratur, skönlitterära alster, fotografier, historiska målningar och kartor. Till detta kommer 3D-modeller, övrigt bildmaterial, tidslinjer, samt ett tiotal kortfilmer som utgår ifrån ett museiföremål som "vecklas ut", levandegörs och sätts i sin rätta kontext.

Tanken är att det gedigna materialet kan användas av lärare och elever på olika sätt - både i form av lärarens "katederundervisning" och elevernas egna självstudier.

Under mer formell "katederundervisning" kan lärare föreläsa för eleverna utifrån plattformens innehåll. Webbmaterialen kan då projiceras på duk i klassrummet. Som introduktion finns övergripande sidor om begreppen "antiken", "antikens Grekland" och "Romarriket" med tillhörande tidslinjer och kartor, samt en guide till hur ett föremål kan tolkas. Varje tema har därefter en specifik introduktionssida som introducerar dess innehåll och ställer frågor vars svar kan hittas i dess följande underteman. Ofta introduceras varje huvudtema av en kortfilm där ett museiföremål levandegörs och sätts i sin rätta kontext. Varje undertema inleds med en gestaltande bild och/eller föremål, och avslutas nästan alltid av ett föremål. Ständigt finns länkar till fler museiföremål som går att hitta i databasen Carlotta, såväl som gedigna lärarhandledningar med övningar och frågor utifrån varje tema och kultur. Efter att läraren introducerat övergripande tidsperiod och kulturområde, eller specifika teman, kan eleverna själva ta vid med olika underteman, göra övningar och besvara frågor som finns i de olika lärarhandledningarna. Mellan lärarstyrda och elevstyrda moment kan undervisningen därefter varieras.

Nedan följer exempel på övningar och arbetsuppgifter kopplade till ett specifikt tema med underteman, innehåll, bilder, kartor, museiföremål, kortfilmer mm.

Inför användandet av lärplattformen

För att eleverna på bästa sätt ska kunna ta sig an den digitala lärplattformens innehåll kan det vara bra att redogöra för vissa fakta, teman och begrepp, såväl som museerna i sig:

Världskulturmuseernas webbsida

[Världskulturmuseerna - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](http://varldskulturmuseerna.se)

Filmer om Världskulturmuseerna och deras museer och samlingar hittas via:

<https://www.youtube.com/user/varldskulturmuseet>

Världskulturmuseernas onlineprogram

Romarriket Online – en interaktiv digital föreläsning med museipedagog som projiceras på duk i klassrummet och leder undervisningen därifrån – kan fungera som en introduktion till användandet av lärplattformens material:

[Skola Online - Världskulturmuseerna](http://skolaonline.varldskulturmuseerna.se)

Vårt tips är att boka ett sådant program eller att på egen hand först ge en introduktion till kulturen och epoken, såväl som till andra historiska kulturer i och kring Medelhavet, innan användandet av plattformen.

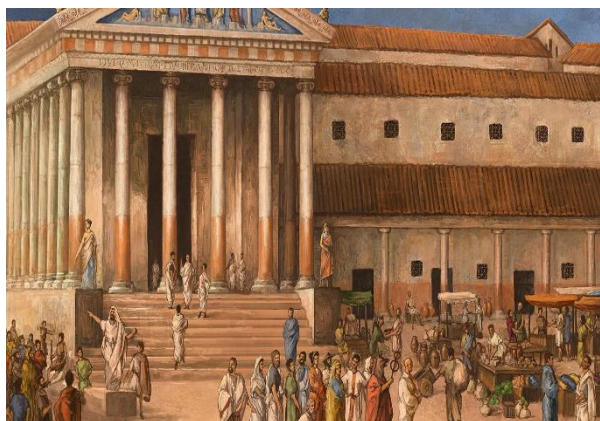
Det finns även en möjlighet att via andra onlineprogram och digitala lärresurser ta sig an andra historiska kulturer genom *De tidiga flodkulturerna Online*, *Forntida Egypten Online*, *Antikens Grekland Online* samt en annan av Världskulturmuseernas digitala lärplattformar:

Allt har en historia – föremål och kortfilmer om världens historia, däribland ovan kulturer.

<https://www.varldskulturmuseerna.se/digitala-resurser/skolprogram-online/allt-har-en-historia/>

Arbetsuppgifter, frågor och övningar till temat

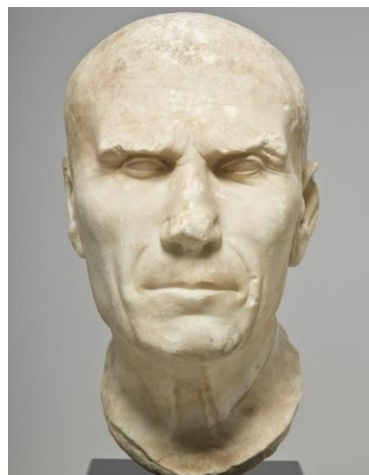
Efter att läraren gått igenom temats introduktion kan klassen tillsammans eller eleverna var för sig ta sig an övningarna och arbetsuppgifterna som finns till detta, eller så kan de fortsätta med resterande underteman och dess övningar och arbetsuppgifter.

Politik och samhälle i Romarriket – Introduktion

1. Sammanfatta introduktionen i några meningar: Vad menas med begreppet "stadsstat"? När inleddes framväxten av Rom som en stadsstat? Vilka grundade egentligen Rom? Vad var det som på flera sätt höll ihop Romarriket och dess människor när riket växte till ett väldigt imperium? Vilka olika delar, tidsperioder och statsskick brukar Romarriket delas upp i?
2. Använd Medelhavsmuseets samlingar och databasen Carlotta och leta upp två föremål – det ena från Republikens tid och det andra från Kejsartiden. Få fram så mycket information som möjligt: vad, när ifrån, varifrån, användning, motiv mm. Skriv max en sida.

3. Skriv en berättelse utifrån bilden med torgscenen. Vad händer på torget? Vem har kommit dit? Vad ska denne göra? Vilka möter hen? Vad händer sen? Skriv max en sida.
4. Berätta om en människa från Romarriket. Sök information på egen hand i valfria källor. Vad hette denne? Var i Romarriket komma denne ifrån? Vilken tid och vilket statsskick levde denne under? Hur levde denne sitt liv? Diskutera även hur du fick fram informationen - lätt eller svårt? Vilka källor användes? Skriv max en sida.
5. Studera de två föremålen:

Sök information om de två porträttbysterna /skulpturerna från Romarriket, och skriv några meningar om dem.

Vilka tror du att människorna var som gestaltas? Vilka människor tror du innehade sådana skulpturer?

Under vilka tidsperioder och statsskick skapades bysterna? Skriv max en sida.

En stadsstat kommer till – staden på de sju kullarna

1. Sammanfatta undertemat i några meningar.

- A. Vad för slags källkritiska problem finns det kring Roms inledande historia? Varför är det svårt att veta vad som stämmer?
- B. Vem ansågs enligt myten ha grundat Rom?
- C. Från vilket århundrade kommer de äldsta arkeologiska resterna från Rom, och från vilken kultur och folkgrupp?

2. Studera föremålet:

Sök information och skriv några meningar om föremålet. Vad visar reliefen? Sammanfatta kortfattat historien. Varför tror du att föremålet skapades och var brukade det finnas?

Vilken tid kommer föremålet ifrån? Känner du till några liknande historier från andra tider, riken och kulturer som berättar om hur något har kommit till? Vilka?

3. A. Hur ser det ut med demokratins tillstånd i världen idag? Hur många procent av världens befolkning anses leva i en liberal demokrati?

Sök information via Världskulturmuseernas digitala lärplattform [Bygga Demokrati](#).

Vill ni fördjupa er mer kring demokrati? Studera lärplattformen Bygga demokrati och/eller boka onlineprogrammet Bygga demokrati Online via [Skola Online - Världskulturmuseerna](#)

- B. Vilka anser du är demokratins styrkor, svagheter och utmaningar? Vad bör göras för att stärka demokratin?
- C. Leta efter en tidningsartikel om politik och demokrati i Sverige och sammanfatta innehållet.
- D. Leta efter en tidningsartikel om politik och demokrati utomlands och sammanfatta innehållet.

Skriv 1-2 sidor.

Hur republiken skapades – från kungadöme till republik

1. Sammanfatta undertemat i några meningar. Hur, när och varför förvandlades Rom från ett kungarike till en republik? Vad menas med republik?

2. Ge exempel på tre andra republiker i historien eller bland nutidens stater. Sök information på egen hand. Berätta om när och hur de blev republiker. Skriv max en sida.

3. Beskriv den romerska republikens statsskick och politiska företrädare. Ta med begrepp som patricier, plebejer, konsul, senat, senator och folkförsamling. Skriv max en sida.

4. Jämför den romerska republiken med demokratin i stadsstaten Athen – vad finns det för likheter och skillnader? Skriv max en sida.

5. Jämför den romerska republiken med dagens svenska politiska system – vad finns det för likheter och skillnader? Skriv max en sida.

4. Studera föremålet, fundera och skriv ned dina tankar kring följande frågor: Vem tror du den gestaltade mannen var? Hur levde han sitt liv inom politikens värld? Vad hade han för uppdrag? Vad tyckte han om politiken och det politiska systemet? Hur levde han i övrigt sitt liv? Skriv max en sida.

Hur kejsardömet skapades – Julius Caesar och Augustus

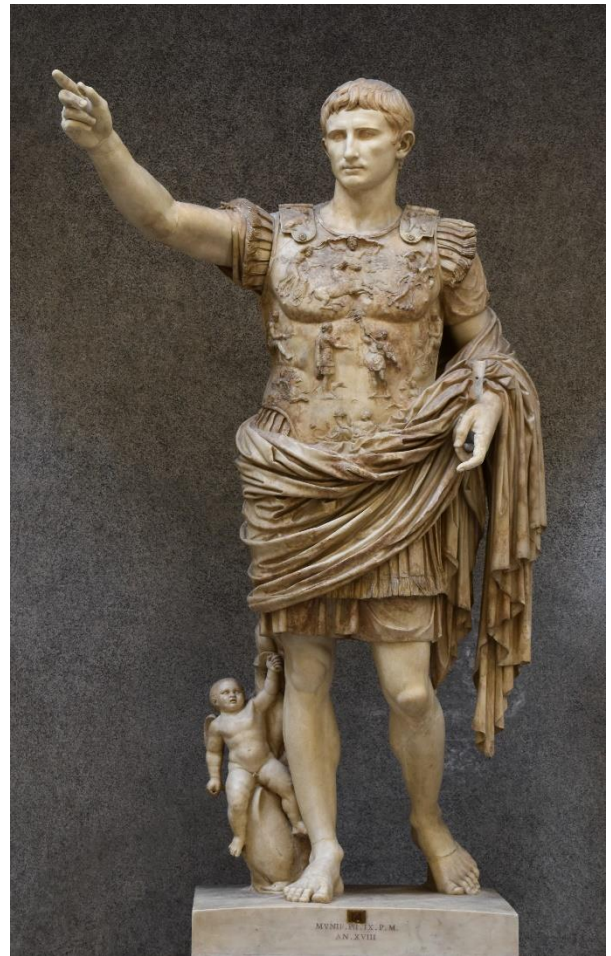

1. Sammanfatta undertemat. Vem var Julius Caesar och hur tog han makten i Rom? Vem var Augustus och hur gjorde han Rom till ett kejsardöme? Skriv max en sida.

2. Studera Augustusstatyn, fundera och skriv några rader kring frågorna:

Varför skapades statyn?

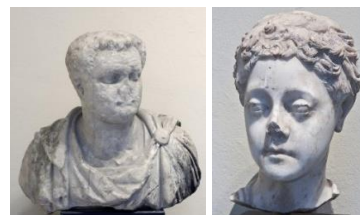
Vad vill den berätta om Augustus? Hur ska den som betraktar skulpturen se på Augustus?

Kejsardömet – regeringssystemet, samhället och världsordningen

1. Sammanfatta undertemat. Hur fick Augustus många att tro att han hade återinfört republiken när han i stället hade avskaffat den? Vilka andra förändringar genomförde Augustus? Skriv max en sida.

2. Berätta i några korta rader om följande porträtterade romerska kejsare – namn, regeringsperiod, berömda för vad?

3. Sök på egen hand i valfria källor efter kunskap om tre ytterligare romerska kejsare. Besvara följande frågor:

Vad hette de? När regerade de? Hur dog de?

Vad är de berömda för?

Skriv max en sida.

4. Sök efter ett föremål i databasen Carlotta som kan knytas till en speciell romersk kejsares regeringstid. Skriv några korta rader om regeringstid, vad föremålet är för något och vad det har använts till.

Romarrikets delning, Västoms fall och det Bysantinska riket

1. Sammanfatta undertemat genom att besvara dessa frågor: När och varför delades Romarriket i två delar? När, hur och varför föll det Västomerska riket samman? Vad var det Bysantinska riket – fokusera på geografiskt omfång, tidsperiod, religion, språk och kultur. Skriv max en sida.

2. Spekulera kring vad du tror skulle ha behövts för att hela Romarriket skulle ha hållit ihop och fortsatt att leva vidare. Skriv max en halv sida.

3. Sök på egen hand i valfria källor efter riken och statsbildningar som fallit samman. Beskriv två fall och jämför dem båda. Vad var det för statsbildningar, när föll de samman och varför? Likheter och skillnader? Skriv max en sida.

Hur lever de politiska systemen och den politiska kulturen från Romarriket kvar idag?

1. Redogör för hur spåren och effekterna av Romarrikets politiska system och politiska kultur lever kvar idag. Skriv max en sida.

Övningar och uppgifter för hela temat

1. Jämför det romerska kejsardömet och stadsstatens Spartas politiska system. Vilka skillnader och likheter finns? Skriv max en sida.

2. Lista fem olika politiska system från olika platser runt om i historien. Sök fritt efter information. Skriv max en sida.

3. Historiebruk. Hur har Romarriket använts som exempel på historiebruk?

A. Ge exempel på en statsbildning och regim som under historien använt sig av Romarriket och dess samhälle som ideal och förebild och motivera varför. Är det fokus på Romarriket som helhet? Som Republik? Som kejsardöme? Vad har Romarriket fått representera och symbolisera? Sök fritt efter information. Skriv max en sida.

B. Hur skildras Romarriket i ett populärkulturellt verk? Välj ett populärkulturellt verk likt en film, tv-serie, bok eller datorspel och beskriv hur det romerska samhället och dess politik och makt skildras. Skriv max en sida.

4. Skriv en berättelse där en romare och en athenare möter varandra. Vad skulle de tycka om varandra? Skriv max en sida.

5. Reflektera kring och diskutera olika politiska system. Vilket politiskt system tycker du att vi ska ha i Sverige? Varför? Är det något som behöver ändras och förbättras? Skriv max en sida.

6. Har du någon politisk förebild? Finns det någon politiker idag eller under historien som du anser ha verkat på ett gott sätt på den politiska scenen?

Sök fritt efter information. Argumentera för dina val och svar. Skriv max en sida.

7. Berätta om Sveriges väg till det demokratiska statsskick som genomfördes åren 1918-1921. Sök fritt efter information. Skriv max en sida.

8. Tolka föremålet! Vad är det för något och vad kan det berätta? Använd dig av vägledningen och dess frågor på sidan "Vad kan ett museiföremål berätta?". Skriv först vad du TROR att föremålet är och vad det kan berätta. Leta därefter upp föremålet via Världskulturmuseernas databas [Carlotta - Översikt](#). Försök hitta rätt sökord. Besvara frågorna så gott det går med informationen som finns vid föremålet. Jämför dina egna tankar med de riktiga svaren. Hur väl stämde de? Skriv 1-2 sidor.